

Motion till riksdagen

1988/89:Jo215

av Nils T Svensson och Bengt Silfverstrand
(båda s)

Modernisering av potatisodlingen

Svensk matpotatisodling bygger arealmässigt till drygt 80% på de gamla och omoderna sorterna Bintje och King Edward, vars tillkomstår uppges vara 1897 resp. 1910. Även om dessa potatissorter accepteras av konsumenterna så kan de bara odlas med mycket stora insatser av bekämpningsmedel, s.k. "växtskyddsmedel". På ca 8% av arealen odlas andra vinterpotatissorter, och på resterande 10% färskpotatissorter.

Vinterpotatissorterna är med något undantag mycket mottagliga för bladmögel, varför intensiv kemisk bekämpning är en förutsättning för att de skall kunna odlas. De dominerande vinterpotatissorterna är dessutom mycket mottagliga för en kräftsjukdom, potatisvirus Y, lagringsrötter och skorv, sjukdomar som sänker såväl utsädet som konsumtionspotatisens kvalitet.

Bladmögelmottagliga vinterpotatissorter odlas alltså på ca 90% av matpotatisarealen, eller ca 27 000 ha. Av de fungicider som används på hela den svenska jordbruksarealen (totalt ca 3 milj. ha), åtgår mer än 50% för bekämpning av potatisbladmögel. Genomsnittligt sprutas denna åkerareal 3-4 gånger per år, i Norrland mindre och i södra Sverige mer. Under ett år som 1988 med god grogrund för sjukdomen bedömer man att sprutningsintensiteten i Skåne och Halland var genomsnittligt 7 - 10 gånger. Och i Norrland tvingades man spruta 2-3 gånger i stället för normala 0-1 gång. Detta innebär att man normalt använder 250 till 325 ton bekämpningsmedel årligen för att överhuvudtaget kunna odla dagens potatissorter, och att mängden under 1988 var avsevärt större.

Två nya matpotatissorter - Matilda och Elin - ställs nu till odlingens och marknadens förfogande. Sorterna är framställda av svensk växtförädling och är anpassade till de svenska konsumenternas och jordbrukarnas krav.

Resultaten av försöksverksamheten och praktiska odlingserfarenheter pekar på mycket goda egenskaper hos dessa nya sorter. Båda sorterna är immuna mot potatiskräfta, vilket bl.a. innebär att de kan odlas i sk karantänområden, t.ex. i södra Halland. De är också betydligt mer motståndskraftiga mot bladmögel än andra sorter. Matildas motståndskraft är så genomgripande, att användningen av bekämpningsmedel kan sänkas med 65-75%. För Elin kan man räkna med en halvering av bekämpningsintensiteten. Vidare är motståndskraften mot potatisvirus Y väsentligt högre än för dagens dominerande sorter, vilket ökar möjligheten att producera högklassigt utsäde till låga kostnader. Mottagligheten för lagringsrötter är också

mindre, vilket ger bättre utsädeskvalitet utan att utsädet betas med kemikalier och dessutom säkrare konsumtionskvalitet.

Bruttoavkastningen är hög för Matilda och medelhög för Elin. Med anpassad odlingsteknik bör avkastningen i båda sorterna kunna höjas.

Det optimala kvävegödslingsbehovet i Matilda är ca 100 kg per ha och i Elin 80-100 kg per ha. Detta skall jämföras med ca 200 kg i Bintje och ca 100 kg i King Edward. Generellt sett är också kokkvaliteten god för båda de nya sorterna.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de båda nya matpotatissorterna utgör klart förbättrade alternativ till dagens dominerande sorter. Genom en övergång till de moderna sorterna är det möjligt att, utan att avkall görs på avkastning och konsumtionskvalitet, klart förbättra resistenssituationen och minska den kemiska bekämpningen till förmån för såväl miljön som livsmedelssäkerheten.

Staten och jordbruksnäringen ger redan idag bidrag till Svensk Matpotatiskontroll, och en del av dessa medel borde kunna användas för att stimulera odling av de nya sorterna. Lika viktigt är att statens livsmedelsverk engagerar sig för ur såväl miljö- som kvalitetssynpunkt bra potatissorter. Också Föreningen Sveriges Potatisintressenter har givetvis ett ansvar för att kunskaper sprides om de nya intressanta alternativen. Härutöver torde det vara nödvändigt att riksdagen, inte minst mot bakgrund av beslutet om en halvering av användningen av bekämpningsmedel till 1990, genom ett uttalande understryker betydelsen av en anpassning av potatisodlingen till vad miljön och livsmedelssäkerheten kräver.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om främjande av nya och miljövänligare sorter i svensk potatisodling.

Stockholm den 20 januari 1989

Nils T Svensson (s)

Bengt Silfverstrand (s)